„Korilaulja koddo ja kirrikus“ I—III (*ibid.*, I 1866, II 1867, III 1873).

A. Tammann, J. V. J. (1938); A. Kasemets, Eesti muusika arenemislugu (1937). *T.*

JANNSEN, Lydia, vt. **KOIDULA.**

* **JANS, Johan,** poliitika- ja pangategelane, on a-st 1929 E. Maapanga direktoreid; ta on avaldanud brošüürid „Kas oleme kohustatud võõrandatud mõisate eest tasu maksma?“ (Tall., 1926), „Demokraatia ja diktatuur“ (*ibid.*, 1934). *T.*

* **JANSEN, August,** maalikunstnik, reisis 1929 ja 1936 Lääne-Euroopas, peatudes pikemalt Pariisis ja Hispaania linnades. J-i maalidest on nimetada suur mosaiikne pannoo „Perekondlik Parnass“ ning „Sügis“ (mõlemad 1929), lisaks rida maastikuetüüde Narvast, a-st 1931 suurem kompositsiooniline perekonna-portree ja rida naisportreesid ning maastikke, a-ist 1932—33 J. Tauk'i, Kr. Raua, pr. Freiberg'i ja pr. N. Tuulse (Tenson'i), siis P. Luhtein'i (1935) ja pr. E. Nõu (1936) portreed, rida maastikuetüüde P.-Eestist ja linnamaale Narvast ja Tallinnast. Maali kõrval on J. tegelnud a-st 1920 ka kunstkeraamika alal. Kujutava Kunsti Sihtkapitali valitsuse esimehena (teiskordselt 1928—29) algatas ta 1928. a. sügisel sihtkapitali üldnäituste korraldamise, mis sest ajast on jätkunud korrapäraselt. J. on olnud Kujutava Kunsti Sihtkapitali valitsuse liige 1932—34, sihtkapitali esinduskogu esimees 1934—35, E. Kujutavate Kunstnikkude Keskühingu juhatuse liige a-st 1927 ja esimees 1928—30 ja 1931—36; ta toimib ühtlasi maaliklassi ja aktijoonistamise klassi juhatajana Riigi Kunsttööstuse koolis (a-st 1938 nimetusega Riigi Kõrgem Kunstikool) ja lektorina Tallinna kolledžis.

J. Pert, A. J. (1931); isikl. jm. saadud andmed. *A. A-l.*

JANSON, vt. **ORVIKU.**

JANS-VADEMAN, Lydia, maalikunstnik, sünd. 10. X 1882 vkj. Tallinnas kantseleiteenija Gustav Vademan'i tütrena, sai 1890—95 üldhariduse Aleksandra Köhler'i erakoolis ja 1900—01 dr. H. Balg'i kaubanduslikkudel kursustel Tallinnas; ta õppis 1905—06 A. Laikmaa (vt. ka Laipman) ateljees joonistamist ja maalikunsti, 1913—17 Peterburi Kunstide Edendamise Seltsi kunstikoolis, mille lõpetas. J. oli 1903—13 teenistuses Tallinnas Eestimaa rüütelkonna kantseleis, hiljemini korrespondendiks Peterburis. Toiminud seejärel Tallinna linna teenistuses ja ühes sealses erakontoris, oli ta 1922—24 etnograafiliste kogude katalogiseerijana tegev Tallinna Eesti muuseumis (praeguses Eesti Kunstimuuseumis); on abielus a-st 1924 kunstnik Johannes Jans'iga. — J. on kogu selle aja kestel töötanud ühtlasi loova kunstnikuna ning võtnud a-st 1916 osa kunstinäitusist. J. ei taotle ulatuslikumaid ülesandeid, ent oma dekoratiivse iseloomuga maastikkudes ja kompositsioonides osutab ta omapärast stiili ja rahvusliku ilmega ainetõlgendamist. Mõningaid tema teoseist omab Eesti Kunstimuuseum Tallinnas.

Isikl. jm. saadud andmed. *A. V.*

JEGOROV, Andrei, maalikunstnik, sünd. 20. VI 1878 vkj. Harjumaal Arukülas popsi pojana, õppis keisrinna Maria Feodorovna kurttummade koolis Peterburis 1887—96, Kunstide Edendamise Seltsi kunstikoolis 1896—1901, seejärel kunstideakadeemias, mille lõpetas 1909 prof. I. Repin'i ja K. Kardovski õpilasena, saades kunstniku astme maali eest „Külas“. J. rändas kaks a. Venemaal, teotsedes peamiselt kirikumaalijana, esines 1913 Londonis, võttis Peterburis 1911—17 edukalt osa kunstinäitusist ja viibis a-st 1917 Ukrainas, kust asus Tallinna 1921. — Hea kooliga produktiivse kunstnikuna võitis J. kodumaal lühikese aja vältel laiema tutvuse ja tunnustuse oma impressionistlik-realistlikkude maastikkudega ja linnavaadetega. Parimaid neist, nagu „Hoov Tallinnas“ (1923), „Tänav Tallinnas“ (1924), „Tallinna toomkirik“ (1925), „Kuressaare raekoda“ (1925), „Ruhnu talu“ (1925), „Kuressaare tänav“ (1926) ja „Ruhnu kiriku interjöör“ (1926), omab Eesti Kunstimuuseum Tallinnas. Ta teoseid leidub ka ERM-s Tartus ning paljudes asutisis ja erakogudes. J. on osa võtnud enamikust suuremaist kunstinäitusist Tallinnas ning eesti kunstinäitusist välismail; tunnustava tähelepanu kõrval ei ole puudunud ka mõningad etteheited tema teatava venepärase ainekäsitluse kohta.

Isikl. jm. saadud andmed. *A. V.*

JELIZAVETA (Eliisabet) Petrovna, Vene keisrinna, sünd. 18. XII 1709 vkj. Peeter I ja Katariina (I) tütrena, tõusis kaardiväe abil 25. XI 1741 vkj. teostatud riigipöörde varal troonile; surn.

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 104